

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 22663/2023
04.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Марта Хинић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1152/23 од 25.05.2023. године, у седници одржаној 04.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиле, па се **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1152/23 од 25.05.2023. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Новом Саду П 132/2022 од 23.03.2023. године у обавезујућем делу одлуке и трошковима поступка, а **одбија** захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужилци накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 157.500,00 динара, у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду 132/2022 од 23.03.2023. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев. Ставом другим изреке, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности суда. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужилци исплати 8.574.732,43 динара са законском затезном каматом од 23.03.2023. године до исплате, док је одбијен тужбени захтев преко досуђеног износа до траженог износа од 8.575.769,50 динара. Ставом четвртим изреке, тужени је обавезан да тужилци накнади трошкове парничног поступка од 486.646,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1152/23 од 25.05.2023. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба туженог и преиначена првостепена пресуда у побијаном обавезујућем делу одлуке о главној ствари и парничном трошковима, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилца тражила да се тужени обавезе да јој исплати новчани износ од 8.574.732,43 динара са законском затезном каматом од 23.03.2023. године до исплате и одбијен захтев тужиле за накнаду трошкова

првостепеног поступка. Ставом другим изреке, тужила је обавезана да туженом накнади трошкове жалбеног поступка од 60.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, 72/11... 18/20 и 10/23 – други закон), па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у катастру непокретности уписана као сувласница са уделом од 35628/56028 делова парцеле .. површине од 4232 м², са уделом од 21/160 парцеле .. површине 160 м², са уделом од 35628/56028 парцеле .. површине 411 м² и са уделом од 286/355 делова парцеле .. површине 376 м², које се налазе у КО Нови Сад 4. Тужила је право својине на предметним парцелама стекла наслеђивањем 1998. године и тада су оне представљале ораницу. Након тога тужила је ангажовала геометра да уради парцелацију и после тога је продавала плацеве. Тада је остављен део парцеле за пут. У међувремену су изграђене куће на овим парцелама, локалитет је опремљен канализацијом, постоји струја и вода. Наведене парцеле се, према Плану генералне регулације простора мешовите намене западно од ... булевара и северно од Булевара ... у Новом Саду налазе се у зони породичног становања и у целости су намењене за јавну површину – регулацију улице ... и улице ... Парцела .. фактички је приведена планској намени у делу површине 274 м² и са том површином чини саставни део улице ..., док се преостали део (87 м²) који је намењен за јавну површину – улицу користи као двориште уз суседне парцеле намењене за породично становање. Парцела .. фактички је приведена планској намени у делу површине 278 м² и са том површином чини саставни део улице ..., док се преостали део (78,95 м²) који је намењен за јавну површину – улицу користи као двориште уз суседне парцеле намењене за породично становање. Парцела .. фактички је приведена планској намени у делу површине 2821 м² и са том површином чини саставни део улице ..., док се преостали део (897,25 м²) који је намењен за јавну површину – улицу користи као двориште уз суседне парцеле намењене за породично становање. Парцела .. фактички је приведена планској намени у делу површине 72 м² и са том површином чини саставни део улице ..., док се преостали део (11,55 м²) који је намењен за јавну површину – улицу користи као двориште уз суседне парцеле намењене за породично становање. Тужила је по правноснажној пресуди Вишег суда у Новом Саду П 2511/2017 од 01.02.2019. године исплаћена накнада за фактички јој експроприсано земљиште према уделима који поседује на наведеним парцелама. Није јој исплаћена накнада за преостале површине ових катастарских парцела које су обухваћене планским актом али фактички нису приведене намени. Конкретно на кат.парцели .. за површину од 87 м², на кат.парцели .. за површину од 78,95 м², на кат.парцели .. за површину од 897,25 м² и на кат.парцели .. за површину од 11,55 м². Регулационе линије на наведеним парцелама дефинисане су Планом детаљне регулације подручја становања „Сајлово“ у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 27/2007) и Планом генералне регулације простора за мешовиту намену западно од ... булевара и северно од Булевара ... у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 15/12) и исте раздвајају површине које су намењене за јавне

површине, а на којима није могућа изградња објеката који нису објекти јавне намене и површине које су одређене за остале намене које нису јавне. Према записнику Пореске управе од 27.12.2021. године тржишна вредност за предметне парцеле, остало грађевинско земљиште у својини износи 4.331,69 динара/м² или 36,84 евра/м². Процењена тржишна вредност предметних парцела на дан изјашњења вештака грађевинске струке (21.09.2022. године) износи 7.977,46 динара/м². Тржишна вредност наведених делова парцеле износи и то: парцеле .. за површину од 87 м², парцеле .. за површину од 78,95 м², парцеле .. за површину од 897,25 м² динара и парцели .. за површину од 11,55 м² износи укупно 8.574.732,43 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев на основу одредбе члана 58. Устава Републике Србије и члана 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, налазећи да тужилји припада новчана накнада од 8.574.732,43 динара за преостали део одузетог земљишта према њеним сувласничким уделитема на предметним парцелама јер је онемогућена да врши своја својинска права, с обзиром на то да су и те површине наведених парцела планиране за јавну намену - регулацију улица ... и Додатна аргументација првостепеног суда је да је доношењем планског акта и његовим дугогодишњим непривођењем намени тужилји повређено право на имовину не само у површини планираној за јавну намену – улице која је фактички приведена тој намени, а за које јој је већ правноснажном одлуком суда досуђена накнада, већ и у преосталом делу у којем није дошло до фактичког одузимања јер је доношењем наведених планских аката смањена могућност њеног располагања имовином током дужег времена.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду налазећи да доношењем планских аката тужени није ограничио тужилју у остваривању својинских овлашћења на њеном сувласничком уделу за који јој није утврђена новчана накнада раније донетом пресудом, јер јој преостали део земљишта (утврђених повшина) није фактички одузет, нити је приведен планираној намени и не користи се од стране неограниченог броја лица као јавно добро – пут или зелена површина, већ се користи као део земљишта под објектима и као део дворишта суседних парцела од стране трећих лица. Како тужилја до привођења земљишта планираној намени овим земљиштем може располагати у обиму својих својинских овлашћења и није јој фактички одузето од стране туженог, нити су парцеле приведене планираној намени у површини и простору утврђеним планским актом да би се могло говорити о постојању било какве повреде права на имовину од стране туженог, због тога је одбио тужбени захтев.

По становишту Врховног суда, основано се ревизијом тужилје указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије, прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1), да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2). Сагласно наведеном, дозвољено одузимање права својине које не представља повреду права на имовину постоји само када су кумулативно испуњена два услова: да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Одредбом члана 2. став 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009... 145/2014), који је био снази у време усвајања Плана детаљне регулације Адица у Новом Саду и Плана детаљне регулације Шумске улице у Новом Саду, прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу објеката јавне намене или јавних површина, за које је предвиђено утврђивање јавног интереса у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и друго).

Одредбом члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 105/2014), прописано је да се добрима у општој употреби у јавној својини, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су, као такве, одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и друго), а ставом 10. истог члана, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута првог и другог реда) и тргова и јавних површина који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

Сагласно наведеном, тужиљи припада право на накнаду за предметне парцеле у висини њихове тржишне вредности, што је у складу са чланом 58. став 2. Устава Републике Србије којим је прописано да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Накнада се одређује у висини тржишне вредности грађевинског земљишта јер су предметне парцеле у катастру непокретности уписане као земљиште у грађевинском подручју, а обвезник њене исплате је тужени као титулар права јавне својине на улицама у чијем саставу су означене парцеле са одређеном површином. По оцени Врховног суда правилан је закључак првостепеног суда да тужиљи припада право на накнаду од 8.574.732,43 динара за преостали део земљишта према њеним сувласничким уделитема на предметним парцелама, а не само за ону површину која је фактички приведена планској намени. Наиме, у односу на преостали део означених парцела које су планским актима предвиђене за јавну намену - регулацију улица ... и ..., тужиљи је ограничено право на мирно уживање имовине јер је смањена могућност располагања и тим преосталим делом, имајући у виду планирану намену ових катастарских парцела и чињеницу да су оне у претежном делу (три парцеле), односно у већем делу (једна парцела) и приведене тој намени.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Тужиља је успела у поступку по ревизији, па јој, на основу чланова 153. став 1, 154. став 2. и 163. став 2. ЗПП, припадају и опредељени трошкови ревизијског поступка. Висина је одмерена на име тражених трошкова и то за састав ревизије од стране адвоката од 60.000,00 динара, према важећој Адвокатској тарифи и трошкове

судских такси на ревизију 97.500,00 динара, према Тарифном броју 1. и 2. Таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 128/24...106/15), док трошак судске таксе за одлуку по ревизији није признат јер није опредељен у складу са чланом 163. став 2. ЗПП.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић